

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500EA Den Haag

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	FEZ/SEA/2001/4694		22 november
Onderwerp	Doorkiesnummer		
Advies Onderwijsraad "Publiek en Privaat"			

1. Inleiding

Bij de brief van 9 oktober 2001, nr. FEZ/SEA/2001/40266, hebben wij u het advies van de Onderwijsraad getiteld "Publiek en Privaat" aangeboden. Hierbij bieden wij u de beleidsreactie aan op dit advies. Deze reactie is ook bedoeld om u te informeren over de voortgang rond het afsluiten van een gedragscode voor de vrijwillige ouderbijdrage, waarmee uitvoering wordt gegeven aan de motie Dijkema (27 400 VIII, nr. 30). Daarnaast bevat de beleidsreactie informatie over de verlenging van het convenant over de inzet van sponsoring. In de bijlagen treft u tenslotte aan een onderzoek van Regioplan naar de inzet van sponsoring in het primair- en voortgezet onderwijs en de antwoorden op de vragen van het lid Dijkema over sponsoring, kenmerk 2010201200.

Het advies sluit aan op een brede verkenning van de Onderwijsraad naar marktwerking in het onderwijs, getiteld "De markt meester?". Momenteel beraden wij ons op de vraag of deze verkenning nog aanleiding geeft tot andere adviesvragen. Mocht dit het geval zijn, dan zullen wij de Tweede Kamer daar te zijner tijd over informeren.

De opbouw van deze beleidsreactie is als volgt. In de volgende paragraaf zetten we eerst onze eigen visie op hoofdlijnen uiteen. Hierin hebben wij het advies van de Raad betrokken. Zo wordt tegelijkertijd een kader geboden voor het vervolg van onze beleidsreactie. In navolging van de Raad richten wij ons hierbij op vrijwillige private bijdragen in het onderwijs aan leerplichtigen. In paragraaf 3 geven we commentaar op de door de Raad gevolgde werkwijze. Daarna volgt een uitgebreidere reactie op de

aanbevelingen van de Onderwijsraad. Paragraaf 5 eindigt met de vervolgstappen.

Alvorens inhoudelijk in te gaan op het advies, willen wij graag onze waardering uitspreken voor de bijdrage van de Onderwijsraad aan de discussie over de wijze waarop de inzet van aanvullende private middelen kan bijdragen aan een versterking van het publieke onderwijs.

2. Private bijdragen in het publieke bestel: een visie op hoofdlijnen

In de adviesaanvraag wordt nogmaals een belangrijk uitgangspunt van het kabinetsbeleid beklemtoond dat de overheid verantwoordelijk is en blijft voor de financiering van hoogwaardig, doelmatig en toegankelijk onderwijs. Zoals het in de onderwijsbeleidsbrief II *Onderwijs in stelling: Kracht en creativiteit voor de kennissamenleving* heet: goed onderwijs is een publiek belang. Met de omvang van het overheidsbudget voor onderwijs wordt daarmee tevens de omvang van de publieke inzet vastgelegd. Het kabinet heeft het belang van deze inzet onderstreept door, bovenop de intensiveringen uit het Regeerakkoord 1998, forse extra bedragen te investeren in de sector. Zo is van 1998 tot aan 2002 bijna + 3 mld. extra voor onderwijs uitgetrokken.

In *Onderwijs in stelling* hebben wij daarnaast de beleidslijn onderstreept dat private partijen de ruimte moeten hebben om, in aanvulling op de publieke bekostiging, voor eigen rekening bij te dragen aan het publieke onderwijs. Restricties hieraan leiden ertoe dat deze middelen mogelijk buiten de publieke sector worden ingezet. Aan de vrijwillige inzet van private middelen in het onderwijs behoren wel voorwaarden te worden gesteld. Zo kunnen deze private bijdragen slechts aanvullend zijn op de publieke bekostiging die kwalitatief hoogstaand en toegankelijk onderwijs garandeert. Uitsluiting moet voorkomen worden: private bijdragen moeten niet voor individuele leerlingen worden aangewend, maar ten goede komen aan de school als gemeenschap. Om de toegankelijkheid tot het publiek bestel in het onderwijs te garanderen, is voor het onderwijs in de leerplichtige fase wettelijk geregeld dat er sprake is van vrijwillige ouderbijdragen en is transparantie over de bestemming van de bijdragen verplicht.

Deze twee sporen: hoogwaardig publiek bekostigd onderwijs, met ruimte voor variëteit hebben wij doorgezet in de beleidsagenda in de onderwijsbegroting 2002. Aan de ene kant wordt een verdere versterking van de publieke inzet bepleit: innoveren gaat hand in hand met investeren. Tegelijkertijd moet er meer ruimte komen voor variëteit en flexibiliteit in het onderwijs. De inzet van private middelen kan een bijdrage leveren aan het tweede spoor.

Het advies van de Onderwijsraad maakt melding van een toename in de bereidheid van private partijen om bij te dragen aan het publieke onderwijs. Zo lijken ouders in het initiële onderwijs in steeds grotere mate bereid om geld aan de school van hun eigen kind uit te geven. De Raad geeft aan dat deze toegenomen private betrokkenheid geplaatst kan worden in het licht van maatschappelijke trends als toenemende welvaart en individualisering. Ook de veranderende inzichten omtrent de rolverdeling van de publieke en private sector spelen een rol. Belangrijk zijn de aangehaalde conclusies uit het NIPO-onderzoek naar de bereidheid van ouders bij te dragen aan versterking van het publieke onderwijs aan hun kind. Ouders blijken van opvatting te zijn dat de eigen bijdrage aan het onderwijs van hun kind(eren) ten goede zou moeten komen aan de school van het kind. Een en ander ondersteunt de inzet de discussie toe te spitsen op de wijze waarop de - op zichzelf waardevolle - private betrokkenheid bij het publieke onderwijs kan worden behouden en ingezet kan worden ter versterking van het publieke bestel.

Op dit moment hebben private bijdragen - zeker in het onderwijs aan leerplichtige leerlingen - slechts een bescheiden aandeel in de totale bekostiging van het onderwijs.

Het gemiddelde van de vrijwillige ouderbijdragen ligt volgens het eerder genoemde NIPO-onderzoek in het primair onderwijs op negentig gulden en in het voortgezet onderwijs op honderdnegentig gulden. In de bijlage is het onderzoek van Regioplan naar sponsoring opgenomen. Hieruit blijkt dat ongeveer 13 procent van de scholen in het primair onderwijs wordt gesponsord voor een bedrag tussen de 1000 en 5000 gulden. In het voortgezet onderwijs wordt zo'n 27 procent van de scholen gesponsord voor een bedrag dat ligt tussen de 5000 en 10.000 gulden. De hoogte van deze bijdragen is de laatste jaren stabiel gebleven, maar in verhouding tot de rijksbijdrage gedaald.

Tegelijkertijd moet worden erkend dat private betrokkenheid in het publieke onderwijs ons mogelijk voor een dilemma kan plaatsen. Hoewel deze kan bijdragen aan de gewenste versterking van het publieke bestel, kunnen - ondanks de beperkte omvang van de private bijdragen - verschillen in beschikbare onderwijsmiddelen tussen scholen gaan ontstaan. Als deze te herleiden zijn tot verschillen in sociaal-economische positie van ouders doemt het bedoelde dilemma op. De vraag is dan welke verschillen tussen scholen wij nog acceptabel achten om private betrokkenheid met het publieke bestel te behouden. Waarna de vervolgvraag is: hoe zorgen wij er dan voor dat de verschillen binnen de gewenste bandbreedte blijven, om de toegankelijkheid tot het onderwijs als geheel te waarborgen. Over dit dilemma is onze meningsvorming nog niet afgerond.

3. Focus op vrijwillige bijdragen in het onderwijs aan leerplichtigen

In het uitgebreide overzicht van de Raad wordt een aantal vormen van private financiële betrokkenheid onderscheiden. Door de Onderwijsraad wordt naast vrijwillige ouderbijdragen en sponsoring ook gesproken over het lesgeld in het voortgezet onderwijs en de BVE-sector en collegegelden in het hoger onderwijs. Naar onze mening is het onderscheid tussen vrijwillige private bijdragen (zoals ouderbijdragen, sponsoring en schenkingen) en niet-vrijwillige private bijdragen (zoals lesgeld, boekengeld en collegegeld) van groot belang voor de analyse en de afwegingen. De inschatting of private bijdragen ingezet kunnen worden voor kernactiviteiten is bijvoorbeeld afhankelijk van de aard van de bijdrage. De verplichte bijdragen zoals les- en collegegeld zijn uitdrukkelijk wél bedoeld om in te zetten voor de onderwijsinhoudelijke of kernactiviteiten van de instellingen.

In de aanbevelingen in paragraaf 4 komt de Raad vrijwel niet meer te spreken over les- en collegegeld. De Onderwijsraad legt in zijn advies feitelijk de nadruk op de vrijwillige private bijdragen, in het bijzonder in het funderend onderwijs. Aansluitend daarop doelen wij - evenals in de vorige paragraaf - in deze reactie op vrijwillige private bijdragen in het funderend onderwijs, behalve daar waar wij expliciet anders vermelden.

4. De aanbevelingen van de Onderwijsraad

Algemeen

De Onderwijsraad geeft aan de vraagstukken rond private financiering mede te willen benaderen vanuit de context van de "civil society", waarin ouders, bedrijven en maatschappelijke organisaties de gelegenheid krijgen om aan hun betrokkenheid vorm te geven. De Raad acht deze vormen van maatschappelijke betrokkenheid een groot goed, die de sociale cohesie in de samenleving ten goede kunnen komen. De overheid moet deze groepen daartoe ook de gelegenheid bieden. Met deze in beginsel positieve benadering van het verschijnsel van private betrokkenheid kunnen wij instemmen. Het is ons beleid om deze maatschappelijke betrokkenheid de ruimte te geven, en tegelijkertijd eventuele negatieve effecten tegen te gaan. In dit advies wordt de nadruk gelegd op sponsoring en ouderbijdragen op het niveau van de school. Wij vinden het van belang het vraagstuk van private betrokkenheid ook te benaderen vanuit een "bovenschools" niveau: private betrokkenheid bij onderwijsprojecten op het lokale, regionale en landelijke niveau, op het niveau van de onderwijssector of over de onderwijssectoren heen. In deze "bovenschoolse" betrokkenheid van het bedrijfsleven of andere maatschappelijke organisaties kan ook een oplossing liggen voor het dilemma dat private betrokkenheid kan leiden tot aanscherping van sociaal-economische verschillen tussen scholen. Als voorbeelden kan gedacht worden aan samenwerking met het bedrijfsleven of andere maatschappelijke organisaties bij de vernieuwing van onderwijsprogramma's (bijv. het aantrekkelijker maken van techniek, via de Stichting AXIS), bij publiekprivate samenwerking (PPS) bij onderwijsprojecten of bij de integratie van ICT in het onderwijs (het platform Onderwijs en Informatiesamenleving). De Onderwijsraad heeft de samenhang tussen de "civil society" en het onderwijs als thema op zijn werkprogramma opgevoerd. Wij vinden het interessant om via deze ingang de invalshoek van "bovenschoolse" private betrokkenheid verder te verkennen. Dit alles tegen de achtergrond van verder onderzoek naar de mogelijke effecten in de verschillende onderwijssectoren op de vijf door de Onderwijsraad genoemde criteria (zie ook de reactie op de aanbeveling onder 2). Dit kan aan het werkprogramma van de Onderwijsraad worden toegevoegd.

Op de tien aanbevelingen die het slot vormen van het advies van de Onderwijsraad willen wij hieronder ingaan:

1. *Vijf criteria hanteren.* De Onderwijsraad beveelt aan de inzet van private financiering te bezien tegen de achtergrond van de effecten op keuzevrijheid, kwaliteit, efficiëntie, gelijkheid/toegankelijkheid en sociale cohesie. Naar onze mening vormt dit een goed begrippenkader, dat nauw aansluit op de drieslag die wij in de begroting 2002 schetsen als uitgangspunt van het beleid: kwaliteit, variëteit en toegankelijkheid. Daarbij wordt uit het advies van de Onderwijsraad duidelijk dat we slechts aan het begin staan van inzicht in de effecten van private financiering op deze terreinen. Met name de relatie tussen sociale cohesie en private financiering is een nog onontgonnen terrein. Door de invalshoek van de "civil society" te kiezen bij vervolgonderzoek, kan meer inzicht verkregen worden in

deze relatie.

2. *Effecten van maatschappelijke betrokkenheid nader vaststellen.* Gegeven het tekort aan beschikbaar onderzoek, nemen wij de aanbeveling van de Onderwijsraad over om verder onderzoek te doen naar de effecten van (vrijwillige) private betrokkenheid en private financiering op de vijf genoemde criteria, uitgesplitst per onderwijssector. Zoals wij hiervoor al aangaven willen wij dit als kader hanteren bij de invalshoek van de "civil society" bij private betrokkenheid. Bij dit onderzoek zou ook het scenario betrokken moeten worden waarbij de publieke sector wordt uitgesloten van private financiering en betrokkenheid en de effecten die dit zal kunnen hebben op de vijf criteria keuzevrijheid, toegankelijkheid, sociale cohesie, kwaliteit en efficiëntie voor het bestel (publiek en privaat) als geheel.
3. *Private bijdragen onderscheiden en omschrijven.* De Raad stelt voor de inzet van private bijdragen in het leerplichtige onderwijs alleen te bestemmen voor niet-kernactiviteiten van onderwijsinstellingen. In het algemeen kunnen wij instemmen met deze benadering. Dit betekent ook dat de toegang tot het onderwijs niet afhankelijk gesteld mag worden van een eventuele private bijdrage. Wat onder kernactiviteiten, het primaire proces, wordt verstaan houdt verband met de bestaande wettelijke eisen en de in de begroting vastgestelde hoogte van de publieke bekostiging: dit is een politieke afweging. De Onderwijsraad geeft dit overigens bij de aanbeveling onder punt 4) zelf met zoveel woorden ook aan, waar hij alle voorzieningen die uitstijgen boven hetgeen door de wetgever wordt gedefinieerd en bekostigd tot de niet-kernactiviteiten rekent. Daarnaast bieden de huidige regelingen ouders inspraak op de bestemming van ouderbijdrage en sponsoring. Hiermee hebben zij de mogelijkheid om een eigen interpretatie te maken van kern- en niet-kernactiviteiten bij gevallen die in het grensgebied liggen. Het gaat dan om het instemmingsrecht van het ouders- en leerlingdeel in de Medezeggenschapsraad op hoogte en besteding van de ouderbijdrage. Eenzelfde soort instemmingsrecht geldt voor de aanwending van sponsorgelden en de tegenprestaties die voor sponsoring moeten worden geleverd.
4. *Verskil maken tussen sociale groepen.* De Raad meent dat voor alle maatschappelijke groepen in het onderwijs de kernactiviteiten op hetzelfde minimumniveau moeten liggen. Voor het overige kan gedifferentieerd met private bijdragen worden omgegaan. Niet-kernactiviteiten, waarbij de Raad de ontwikkelingen naar een "brede school" noemt, lenen zich in beginsel voor een kostendekkende bijdrage voor die groepen die daartoe in staat zijn, aldus de Raad. In de benadering dat de overheid moet zorgen voor een kwalitatief goed basisniveau van onderwijs voor alle maatschappelijke groepen kunnen wij ons vinden. Bij private financiering gaat het om "extra's". Wij merken daarbij op, dat brede schoolactiviteiten een sterk gedifferentieerd beeld laten zien. Het gaat daarbij niet altijd om onderwijsactiviteiten in de pure zin, maar wel om activiteiten

waar de overheid om maatschappelijke redenen wel degelijk een belang aan hecht. Te denken valt dan aan doelstellingen als achterstandenbestrijding en vergroten van arbeidsmarktparticipatie. In hoeverre hiervoor een (verplichte) kostendekkende bijdrage gevraagd kan/moet worden is onderdeel van een politieke afweging. We onderschrijven dus niet het standpunt van de Onderwijsraad dat voor de niet direct aan onderwijs gerelateerde activiteiten per definitie een kostendekkende bijdrage aan groepen gevraagd kan/moet worden.

5. *Private bijdragen meer in samenhang regelen.* De Raad stelt voor de onderlinge afstemming tussen de regelingen voor vrijwillige ouderbijdragen, het verplichte lesgeld en de verplichte collegegelden in samenhang te regelen. De Raad meent dat de huidige regelingen tot ondoorzichtigheid leiden voor ouders en deelnemers. De vrijwillige ouderbijdrage behoort tot de autonomie van de instellingen en de ouders. De overheid stelt voorwaarden om vrijwilligheid en transparantie te garanderen. Daarnaast bestaan regelingen voor (verplicht) college- en lesgeld. Wij zien geen aanleiding om te veronderstellen dat het in samenhang regelen van deze niet-gelijksoortige onderwerpen de transparantie ten goede zal komen.

De Raad meent in dit verband ook dat de huidige vrijwillige en verplichte regelingen ongunstig kunnen uitpakken voor bepaalde groeperingen in de samenleving. De Wet Tegemoetkoming Onderwijsbijdrage en Schoolkosten (WTOS) geeft aan gezinnen met een inkomen tot 54.982 gulden een vergoeding waarmee het lesgeld volledig wordt gecompenseerd. Daarnaast kent de WTOS ook een volledige tegemoetkoming in de gemiddelde noodzakelijke schoolkosten. Bij een inkomen hoger dan 54.982 gulden geldt: hoe hoger het inkomen, hoe lager de vergoeding. Deze zogenaamde glijdende schaal is - evenals de telkinderensystematiek - geïntroduceerd in de WTOS om de armoedeval te beperken. In de normen voor de Wet Studiefinanciering is het betalen van collegegeld verdisconteerd. Daarnaast kunnen ouders zoals gezegd direct invloed uitoefenen op de hoogte en bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage. Waar het de invloed van ouders op de schoolkosten betreft heb ik u in mijn brief van 15 oktober gemeld dat ik laat onderzoeken welke mechanismen er op schoolniveau van invloed zijn op de schoolkosten.

6. *Hoogte van private bijdragen.* De Onderwijsraad doet de aanbeveling te bekijken of de inkomensafhankelijke regelingen in het onderwijs afgeschaft kunnen worden. De Raad is de mening toegedaan dat inkomenspolitiek niet via de onderwijsinstellingen gevoerd moet worden. Daarnaast geeft de Raad aan de inkomensafhankelijke ouderbijdragen die via de onderwijsinstellingen worden geheven privacyschendend en stigmatiserend te vinden. De Raad beveelt een afschaffen van deze inkomensafhankelijke regelingen aan in combinatie met een compensatie van eventuele negatieve inkomensgevolgen via fiscale weg of door middel van een subsidiestelsel. Op deze wijze kunnen volgens de Raad ook mogelijke selectieverschillen tussen scholen worden voorkomen.

Wij nemen de aanbeveling van de Onderwijsraad om de inkomensafhankelijke ouderbijdrage af te schaffen niet over. Deze regeling garandeert een maximaal bereik, waarbij het aan de scholen is om aan de regeling nader invulling te geven. De vraag is of met fiscale instrumenten of subsidieregelingen alle inkomensgroepen in dezelfde mate bereikt en gecompenseerd zullen worden. Daarnaast zal een fiscale aftrekmogelijkheid of subsidiemogelijkheid leiden tot een sterkere publieke bemoeienis met de vrijwillige private ouderbijdrage. Private bijdragen zullen voor een deel publiek bekostigd worden; en dit is in strijd met ons beginsel dat private bijdragen alleen extra's kunnen vormen bovenop de publieke bekostiging.

7. *Negatieve inkomensgevolgen van private bijdragen tegengaan.* Hierop zijn wij ingegaan bij het vorige punt.
8. *Keuzevrijheid door transparantie van informatie bevorderen.* Het punt van de Onderwijsraad dat zoveel mogelijk transparantie moet bestaan over hoogte en doel van private bijdragen onderschrijven wij. Voor primair en voortgezet onderwijs geldt al een wettelijke plicht tot transparantie met betrekking tot de hoogte en bestemming van de ouderbijdrage. Daarnaast geeft het jaarverslag in het voortgezet onderwijs inzicht in de inkomsten uit ouderbijdragen. In het primair onderwijs wordt momenteel de invoering van de plicht tot het opstellen van een financieel jaarverslag voorbereid. Dit kan de transparantie rond het financieel beleid van de instelling verder vergroten. De aanbeveling van de Onderwijsraad zal bij de voorbereiding worden meegenomen.
9. *Toegankelijkheid waarborgen.* De Onderwijsraad geeft aan dat de vrijwilligheid die de wettelijke regelingen rond de ouderbijdrage moeten garanderen in de praktijk niet altijd gewaarborgd lijkt. Ook andere recente signalen geven de indruk dat scholen niet altijd op even zorgvuldige wijze met het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage omgaan. Hoewel zeker niet is aangetoond dat deze signalen als representatief voor de situatie in het onderwijs kunnen worden beschouwd, moet het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage ten volle uitvoering krijgen om de toegankelijkheid tot het onderwijs te waarborgen. Dit is een van de elementen waarover wij momenteel in overleg zijn met de onderwijsorganisaties om te komen tot een gedragscode rond de vrijwillige ouderbijdrage. In dit kader wordt ook gezien of ouders meer directe verantwoordelijkheid kunnen krijgen bij de vaststelling en aanwending van de ouderbijdrage.
10. *Monitoring regelen: scholen verantwoorden aan hun omgeving de inzet van private middelen, de minister rapporteert.* Hierbij verwijzen wij naar de reactie onder aanbeveling 8).

5. Vervolgstappen

Uit de beleidslijn om private betrokkenheid en financiering in het onderwijs de ruimte te geven, maar tegelijkertijd eventuele negatieve effecten van deze betrokkenheid te bestrijden, vloeit een aantal vervolgacties voort. Zoals eerder gezegd wordt overleg gevoerd met onderwijsorganisaties over een gedragscode rond de vrijwillige ouderbijdrage. Hierbij spelen de volgende elementen een rol:

- De vrijwillige ouderbijdrage is aanvullend op de regulier bekostigde en wettelijk voorgeschreven kernactiviteiten van de school: het uitvoeren van de kernactiviteiten van de school mag niet afhankelijk zijn van de vrijwillige ouderbijdrage;
- De vrijwillige ouderbijdrage wordt niet ingezet ter bevoordeling van individuele leerlingen maar komt ten goede aan hetgeen in het verband van de schoolgemeenschap wordt georganiseerd. Tegengegaan moet worden dat individuele leerlingen van bepaalde activiteiten worden uitgesloten;
- Er zal worden verkend of en hoe de ouders -eventueel door middel van aanpassing van de wettelijke voorschriften inzake de vrijwillige ouderbijdrage - zelf meer verantwoordelijk kunnen dragen voor de vaststelling en de besteding van de ouderbijdrage;
- Aan de toelating tot de school wordt niet de voorwaarde verbonden dat de ouders tegen een financiële vergoeding lid moeten worden van een oudervereniging, noch wordt op andere directe of indirecte wijze een financiële toelatingsvoorwaarde gesteld. Dit betekent ook dat de oudervereniging zich aan dezelfde gedragsregels omtrent de ouderbijdrage houdt als het bevoegd gezag;
- Door middel van een kwijtscheldings- en reductieregeling wordt rekening gehouden met de inkomenspositie van de ouders: leerlingen moeten ongeacht de inkomenspositie van hun ouders kunnen deelnemen aan de extra activiteiten die door de vrijwillige ouderbijdrage mogelijk worden gemaakt;
- Een gezamenlijke communicatiestrategie teneinde de bekendheid met het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage en de klachtenprocedure te vergroten en de transparantie op schoolniveau te bevorderen.

Ook wordt momenteel overlegd met de convenantpartners over een verlenging van het convenant inzake sponsoring, dat op 13 februari 2002 afloopt. Dit tegen de achtergrond van het onderzoek van Regioplan en het advies van de Onderwijsraad. Bij de convenantpartners lijkt voldoende bereidheid te bestaan om het convenant te verlengen. Voor het hanteren van gedragsregels voor een verantwoorde omgang met sponsoring acht ik zelfregulering en een breed draagvlak bij convenantpartners van groot belang. Elementen in het overleg zijn:

- Een aanscherping van de definitie van sponsoring zodat alle middelen waar scholen gevraagd of ongevraagd tegenprestaties voor leveren onder sponsoring vallen;
- De vaststelling dat het uitvoeren van de wettelijk voorgeschreven

- kernactiviteiten niet afhankelijk mag worden van sponsormiddelen;
- Het voornemen om te komen tot een gezamenlijke communicatiestrategie van de convenantpartners om de naleving van de wettelijke voorschriften inzake sponsoring te verbeteren;
 - De bevordering van de transparantie over sponsoring richting alle bij de school betrokkenen.

Over de nadere adviesaanvraag waarbij private financiering en betrokkenheid en de gevolgen daarvan worden benaderd vanuit de invalshoek van de civil society zullen wij binnenkort met de Onderwijsraad het overleg openen. De Tweede Kamer zullen wij hier te zijner tijd nader over informeren,

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

De staatssecretaris van Onderwijs,